

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nic. Clenardi Epistolarvm Libri Dvo

Clénard, Nicolas

Antwerpen, 1566

Nicolavs Clenardvs Ioanni Vasaeo. S. P. D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70781)

MARCUS noster nondum rediit, nec scio quid suspicari debeam. Iam duas hebdomadas cessat *κατα την αποθεωσιαν*. Vereor ne aula nos tali amico priuare conetur. Oremus Deum vt saltem valetudinem donet prosperam viro mea quidem sententia digno, qui regnis multis praesideat.

NICOLAUS CLENARDVS IOANNI
VASAEO. S. P. D.

SCIS, mihi charissime Vasaë, multas eodem tempore scribendas esse literas, scis hominē tot linguarum farragini deditum, non multum valere ab eloquentia: & tamen iniquus rerum aestimator, non videris excusationem meam accepturus, nisi tam prolixis nugis te obruam, vt cum cæteris istic verbosæ loquacitatis notam meritò mihi tribuas. Ignoscendum est tamen peruerso isti iudicio, quando te ais ab hesternâ computatione prætextum petere, quo breuitatis tuæ culpam attenues dicam an exaggeres? Itane tandem homo tot commoditatibus diues ac beatus, quas tanta insolentia mihi modò narraſti, temporis angustiam causaberis? cum præsertim ad eum scribendum erat, quem omnium mortalium soles appellare charissimum: Ego qui conuiujs non distineor, nec purpuratis aulais, nec lectis eburneis infideo, sed intra angustos parietes sedentariam vitam exigo, adeò vt quandoque cum Masinissa contendam, ego, inquam, quem tu tam petulanter nunc accepisti, innumeris pressus, vt putas, incommodis, tamen plaustra literarum Salmanticam ducenda cōficio, cum interim suavis noster Vasaëus altissimo pastus ocio, & opiparis occupatus conuiujs, ocium sibi negat fuisse prolixioris epistolæ. Vtere fortuna tua, & quando iam regnare cœpisti, & excellentiæ titulo salutari, excelle omnium regum instituta, vt quicquid tibi visum fuerit, protinus iustum esse decernas. Scilicet hebdomada solida, qua istic hæsit tabellarius, nullus Clenardo tuo

tuo dies assignandus erat, nisi qui pridianam adhuc redoleret crapulam. Exulta miser, & gestitam graui onustus felicitate, buccina, si lubet, cortinas tuas, ὄψατε οἱ αἰετῶσι διατρεφεῖς βασιλῆες. sic tamen, vt magnas inter opes
7 inops, temporis adhuc penuria laborare videaris. sed caue ne solus beatus esse perseueres. ἀλλ' ἐτι τις κ' ἐμοῖο θεῶν ὑπερέχεθε χεῖρα. Sed stultus ego, qui animum philosophicum opponere velim aulicaturienti iam iuueni, quiq̄ue aut legatos spirat, aut scribas dulciter somniat.
10 condonandum est ætati, quæ adhuc infirma, leuiculis spectris pellicitur, & quicquid impotēter concupiscit, plus æquo miratur ac laudat, præsertim quando si Venus esset propitia. Catharinariam familiam instituere cogitet, & bene vxorios viros has quoq; nugas magnifice prædicare conuenit. Boni igitur consulemus glorias istas, & immodicam φιλαυτίαν tantum Flacci versum tibi accommodabo:

Vt tu fortunam, nos te Vasæ feremus.

Huiusmodi auspiciis exordiri debebam responfionem,
20 qui tanta libertate obiectas mihi sordes prior audiuissem. Sin ludere voluisse te dices, cogites velim me quoque τὸ ἴσον τῷ ἴσῳ ἐπιφέρειν, & rusticū obtulisse ἀντίσκαμμα. Verum iam ad epistolam ordine, idque vt meritus es quam breuissimè. Victoria me salutauit doctissimè
25 atque amantissimè. audi breuiter meam de viro sententiam. Nullius ab hinc triennium epistolam legi, quæ tantum mihi probaretur. Dictu mirum quam scribat neruosè, quam aptè partiatur, quam colligat acutè, & tamen omnia iucunditatis plena: si hac in parte viribus
30 suis vti voluerit, egregium aliquando præstabit scriptorem. Vide vt eum modis omnibus colas; nam & ille mirè candidus, omnes studiosos amat vnicè, de te certè testimonium in literis edidit non vulgare: non continuo poteris opes illius introspicere, quando vt eruditionis plurimum, ita ostentationis habet prorsus nihil,
35 quod & ipsum magnum veræ doctrinæ fuerit argumentum, cum alioqui sciolos istos videas vbiq; Thraconicas

voces libenter iactare. Castellus noster suauitatis est
 refertissimus, & mira facultate delabitur, & facilitate
 gratissima. sed hominis amicissimi sortem doleo, qui
 tot negotiorum vndis immergitur, vt neque sibi, ne-
 que literarum studio satisfacere queat, & quasi hæc
 quotidianæ molestiæ non satis excruciantur animum
 libris deuotissimum, etiam subinde cum podagra con-
 flictatur. De nostra necessitudine quid prædicare at-
 tinet, quando testis est tota Salmantica? Platonis le-
 ctio vberimum fructum tibi sit præbitura, si modò
 permittent negotia, vt communicato labore pariter
 totum euoluatis: at vereor ne multa sese offerant auo-
 camenta, vt nec tibi ille morem gerere, nec tu illi
 vicissim obsequi sustineas. Habet quidem Lucianus
 plus iocorum, & phrasas Græcicas exactè com-
 monstrat. In Demosthenis nomine ipsa videtur ha-
 bitare eloquentia. Hic tamen durior atque diffi-
 ciliior, ille futilis nimium & leuissimi risus magister.
 In Platone semel omnia quæ vel ad elegantiam styli
 pertinent, vel ad præcipuam doctrinæ partem. adde
 quòd plus tibi comparaueris auctoritatis citando Pla-
 tone, quàm si legatum agens risum persona tua
 indignum commoueas, & omnino te video illuc spe-
 ctare, ne diu vitam sequaris umbratilem, sed in luce
 atque oculis hominum gloriosus feraris. Itaque ipse
 etiam suaserim, vt Platonis lectioni te tribuas, quem
 Cicero quanti fecerit, nusquam dissimulat. Est &
 aliud quod huc te meritò compellat, siquidem eò ce-
 lebritatis subitò istic euasisti, vt pudori ducturus sis
 Luciani dialogos prælegere, seruum auctorem tua do-
 minatio postulat, imò flagitat. Et isti tui amasij om-
 nia parua fastidiunt: magna de se prædicant semper,
 & magnificis promissis non tam capiunt quàm capiun-
 tur. Itaque iam huiusmodi quampiam chartam vi-
 dere mihi videor, valuis affixam:

plato.

Ioan-

Ioannes Vasaus Brugensis crastino die præfabitur in libros Platonis de legibus, quos in gratiam studiosorum diligenter deinde statuit interpretari.

5 Accurrit, ut scio, magna protinus turba, quisnam iste? quid, tu ignoras Vasaum? Iuuenis est utraque lingua doctissimus. Fuerat hic nuper Clenardus, & suspicabamur principio mira, sed nihil contulit præter Grammaticos canones, & nescio quid ex Chrysofotomo, quem sic interpretabatur, ut concionem potius habere videretur, quam professorum munus agere; quasi verò nobis defuissent concionatores. οὐτ' ἐκεῖν ὁ βασις, qui nunc enarraturus est PLATONEM PLATONEM; quid nobis opus erat Chrysofotomo de modo orandi? si velit orare Clenardus, legat suum Breuiarium: nos decet Vasaus & Plato. Deinde quàm erat Clenardus rusticis moribus, vix quenquam aut salutabat, aut ad salutandum admittebat. Iste totus homo civilis & lepidus, omnes salutat officiosissimè, no-
10 uit nostra solennia: *Besolas manos*. ille Clenardus, nescio cur sic linguarum peritus diceretur, adeò fuit ineptus, ut nunquam bellè salutis quotidianæ verba sonaret, nunc bala, nunc bofo, nunc bese los manes: quid non barbarissat? Vasaus expeditus est, & sic vernaculo sermone præditus, ut Hispania natum credas. An non ista
15 istic dicturos autumas? Arripe igitur occasionem, & quia tam latè nominis tui gloria patère cœpit, τὸν Πλάτωνα tanquam pignus habeto εἰσσεὶ εἰς τῆς πλατωνομένης. Et quid quæso conducibilius fuerit instituto tuo? iam enim utcunque olfacio fata tua, præsertim testimonio
20 literarum tuarum, unde suspicor te Galliam inuisurum atque Italiam, priusquam aut scribam aut legatum te facias, nec erras planè à scopo, olim olim cum rude seculum Bartholum aut Baldum ignoraret, nec tot iurgiis
30 ferueret forum, Iuuenalis canere poterat:

Optima certè
Nunc via processus vetulæ vesica beatæ:

I 4

At

At hoc nostro seculo, etiam si is indotatam Catharinam duceret, si modò processus tractare voluerit, procedet pulcherrimè: vt enim vestram iurisprudentiam paulisper alloquar, audi mea præconia:

Tu potes vnanimis armare in prælia fratres,
Atque odiis versare domos, tu verbera tectis,
Funereasque inferre faces. tibi nomina mille,
Mille nocendi artes.

HANC vbi artem è tribus sanctissimis regionibus, Hispania, Gallia, atque Italia, diligenter collegeris, tum te quoque eodem præeunte Virgilio, his verbis adhortabor:

Fœcundum concute pectus,
Disijce compositam pacem, sere crimina belli.
Arma velit, poscatque simul, rapiatque inuentus.

QVORSVM enim aliò spectant, quotquot hodie sacras leges amplectuntur?

O ciues ciues, quærenda pecunia primùm
Virtus post nummos.

ALIOQVI si Digestum vetus & nouum vel ipso Vlpiano noueris melius, nisi aliquid de receptis technis degustaueris, inutilem dessebis scientiam, nec legatum te videbimus, nec scribam:

Aude aliquid breuibus gyari & carcere dignum,
Si vis esse aliquid, probitas laudatur & alget.

VERVM iam tempus est, vt redeamus ad Castellù, qui suo Platone tantum verborum mihi inuito ademit, sed venerant in calamum, & currentem cohibere non poteram: ferenda tibi sunt, aliàs tardior erit, & etiam silentium forsitan ager, si modò tu pergas, vel minimã temporis causari inopiam. Ais quosdam audisse ex illo, pari oblato stipendio, me castra Sertoriana posse deserere. Quid alij auditum prædicent, & quam in partem noster amici literas fuerit interpretatus, vos istic melius pernouistis: me scias eiusdem esse animi, qualem nuper satis hinc perspexisti. Dû Marcus venerit da nobis omnibus operam, vt vtramque epistolam legat, quam eodem

eodem illo tempore Castello miseram : neque enim
 vnam tantum scripseram , sed & alteram, in qua tam a-
 pertè sensum animi mei sum testatus, vt portenti simile
 mihi fuerit hæc tua oratio . Ideoq; nunc breuiter cum
 5 ipso Castello sum acturus , tantumque admonebo , vt
 illam posteriorem relegat. Credo cæcus videret, quàm
 sim addictus Sertorio: nec mirum. quis enim non gau-
 deat tam celebri viro censerì, potius quàm eam ciuita-
 tem incolere, cuius tu scribis non esse auctorem ? Per-
 10 inde siquidem apud me fuerit, quod ad nobilitatem at-
 tinet, non esse auctorem, & quod tu dixisti non cõstare
 de auctore: nisi fortè te apud Athenienses habitare cre-
 dis, & quando conditorè vrbs non celebrant, *αὐτόχθονας*
us mihi iactare volueris. Nec mirum profectò, propte-
 15 rea quod tanquam terræ filius caducis istis commodi-
 tatibus nimium afficiaris. Sed tandem omisis iocis, se-
 riò tibi gratulor, amantissime Vafæ, conditionem Sal-
 manticensis, nec vnquam dubitavi futurum, quin D.
 Prætor nostras nostrati amicam egregium præstaret:
 20 reliqua iam sunt in te sita, vt sorte tua contentus viuas,
 tantam præfertim ocij copiam assecutus . Postridie D.
 Thomæ fuit apud nos in prandio Franciscus Lupus, ro-
 gabam nunquid istuc mittere liberet; iam enim abitu-
 rum tabellariû : aiebat ante dies aliquot scripsisse se ad
 25 D. Prætozem , & eas literas, quarum meministi, remi-
 sisse, sic enim commemini. De nostro Marco quod scri-
 bis vtinam vanum esset: valde siquidem vereor ne gra-
 uior sit morbus, quàm putemus, vtinam iam redisset ad
 vos incolumis. Nam de studiis illius si spe fallaci non
 30 duceris, quis te felicior? Ego certè biennij consuetudi-
 nem cum illo transigendam tanti fecerim , vt vel sola
 migrandi posset esse causa . Sunt odiosæ comparatio-
 nes, vt vulgò prædicant: tamen chariorem amicam ha-
 ctenus nec fortitus sum, nec tam reliqui inuitus . Hoc
 35 mihi velim credas, postquam abij in Lusitaniam, sæpe-
 numerò lacrymas mihi excussas , necessitudinis nostræ
 recordatione . & sentio , si hoc loco diutius insistam,

manabunt oculi. Oro te, vbi ille redierit, vt hominem
 colas atque obserues. Valet consiliis, candore atque
 amore mirabilis, sic omnibus se nouit exhibere fructu-
 osum, vt omnibus semper sit gratus atque iucundus.
 Apud Tagum exhibuisti specimen insigne, quàm esses
 appositus ad obeundas periculosas legationes, & fa-
 cilè superare posse qualuis itineris molestias. Verùm
 vbinam didicisti istam artem equitandi? Priusquam
 hominem induisses, planè videbaris ineptus, & in
 morem globi in equo ligatus, huc atque illuc alie-
 no trahi arbitrio; animam videlicet desisti iam in
 dentibus habere, & animum habes bene animatum.
 Maeste isto animo, audacia pro muro habetur: itaque
 facilè casum illum & fortiter ferebas, cùm in perui-
 gilio D. Martini non suppeteret tolerabilis Bacchus. 15
 Nihil est ab omni parte beatum: pauci Deos omnes
 habent propicios. Neptunus non demerferat vos in
 Tago, Liberi patris numen alienius fuit. Hic fuit Co-
 micotragoedia, nam benigniorem Neptunum ini-
 quior excepit Bacchus. at vbi iam aliquanto propius 20
 accederes ad Salmanticam: interuenit coenantibus
 vobis monachus nouarum semper rerum domicilium,
 occepatque Tragicocomoediam, rumor tristior erat:
 at in rem praesentem cùm venisses, omnia laetiora. Haec
 sunt rerum vices optime Vasaε *δοιοι γαρ τε πιθοι κατω-* 25
κείαται εν διος ουδει: paucosque reperias, quin vita sua
 verissimum arguant illud Menandri, *αρ εστι συγγενες τι*
λυπη και βίος. Proinde si sapis, quando iam istuc ti-
 bi tanquam ad perpetuas epulas venisse videris, co-
 gites sic festum celebrandum, vt semper alicuius ama- 30
 rioris poculi confinio sit condiendum. nam rursus
 mihi Attica versatur ob oculos, vbi in *αγοφορια*, qui
 sacris intererant, has voces ingeminabant, *εια αι*, vt
 laetitiae comitem significarent tristitiam. Proinde qua-
 uis humiliorem proximo tabellario miseris epistolam, 35
 qui modò tam magna de felicitate tua praedicasti,
 nihil noui tibi accidisse putabo: imò tanto de Vasaε
 spem

spem fouebo, magis auspiciatam, memor illius Ho-
merici:

Τὸν περὶ μῦθς ἐφίλησε, δίδασ' ἀγαθὸν τε καὶ ὄν τε.

Et sanè hæc tua profectio, quid habet nisi imaginem
5 vitæ futuræ? vt credas perpetuò tibi inter bona ma-
laque luctandum. Si mihi quid grati facere cupis,
domino Archidiacono, & consanguineis non minus
occurres per literas quàm mihi, idem censeo de Gui-
lielmo, facilè mihi vel maximè breuis satisfacies, mo-
10 dò istos non omiseris. Ales interim styli facilitatem,
& plus accrescet nomini tuo quàm arbitraris. Nam
de Dionysio Correo monere superuacaneum est, quã-
do ipse te prior nunc lacefferè voluit, meritò salutan-
dus abs te prior, tum vt patris memor esse videreris,
15 tum etiam pueri nomine, quo dares occasiunculam
aliquam tractandi rem literariam. Salutatur te pluri-
mum M. Nicolaus, Latinum illud maris refrixit, de-
sideratur enim commarinus, vox est noua, sed nouo
idiomati non illibenter admittenda. Scripsisti ad
20 D. Archidiaconum de Principe patriæ meæ, non
admodum plausibilia. velim vt proximis literis o-
mnia sciam exploratius: se res se habet vt modò nar-
rasti, video tumultum istum qui hodie orbem con-
cussit, aliquanto propediem futurum atrocio-
25 rutgerus literas ad me dedit Anno XXXIII. die Mi-
chaelis, eas modò xvii. Decembris mihi reddidit
Lusitanus quidam, qui Louanij insignibus Theolo-
gicis decoratus est, frater Iacobus à Murtia, mona-
chus Hieronymitanus, vide quàm sumus infelices
30 hac in parte. Accepi eodem tempore literas è Burde-
gallia, nostri Ioachimi Politæ. omnino veniet in Hi-
spanias, si detur tolerabilis conditio. Vide quid
agat Straselius. Suffectus est in locû Petri Danesij, qui
relicta Parisiis professione Græcanica, se contulit in
35 Italiam. Audiui hîc miranda quædam de ipsis Pari-
sienfibus. aiunt comprehesos supra centum sexaginta,
qui his natalibus Christianis, statuerant nocte in tem-
pla

pla hostiliter impetum facere, & Christianos trucidare: ante tempus rescivit Rex coniurationem, eoque nomine venit Lutetiam: animaduertit in plurimos qui viui traditi sunt Vulcani ludibrio. Rem non anxie perscrutor. M. Nicolaus iam semel atque iterum nobis narravit, Veredarium hæc attulisse noua. Nolim ea spargas in vulgus meo nomine, tamen ne solus mala nobis obnunciare, libuit huius quoque rumoris te facere participem, simul ut tu iis de rebus certius aliquid ad nos scriberes: quando tam penitus in aulicam migrasti familiariam. Ego quam sim ab aulae sacris remotus, hinc licet coniecturam facias. Decessit nuper Regulus Ferdinandus, deinde paucis interiectis diebus maritum secuta est vxor, & gemino luctu proceres hic pullati obambulant aut mulitant, ut verius dicam. Ego tamen dulci meo saginatus ocio, nec lugubri veste fabulae serui, nec prorsus dolore communi respergor. quid enim ni faciam? *ὅτι ἄ τις πρῆξις πέλειαι κρυεργιο γόοιο.* Domino Commendatario respondi, cuius tu salutatoris eum accepisti fructum, ut excellentiae titulo fueris cohonestatus: equidem gaudeo illum tam propenso in nos esse favore: verum bone Deus, quantis partibus vinco: Dominatio, praestantia, excellentia, & huiusmodi solenia iam possessorum multitudine pro nihilo ferme ducuntur, *ὅτι ἄ καλὰ τὰ τυχόντα*, ne igitur cristas hic erigas. sine me mihi placere, cuius epistolam sic laudibus effert, ut Musas credat non alio sermone vsuras, quam Clenardico. Quis tibi videor? cui tantum vnquam tribuit Commendatarius ut mihi? Abi igitur posthac, nec mihi obganias Cerdonum titulos, Clenardianam eloquentiam solus ego obtineo, Musis tamen non inuisurus, si quando sic loqui velint. In summa si ex aliorum pendendum est iudicio, palmam mihi des oportet: si frueris tua conscientia, non tibi concedam, ut plus capiaris ignoti parentis vrbe, quam ego Eboræ Sertoriana. Salutabis D. Prætozem: partim, quia illius salutem mihi Franciscus Lupus dixerat: partim, quia non potest mihi non esse charus

πρῆξις. ἡ.
 ἡ. ἡ. ἡ. ἡ.
 ἡ. ἡ. ἡ. ἡ.
 κρυεργος
 ἡ. ἡ. ἡ. ἡ.
 salutabis, mihi
 salutabis, mihi
 salutabis.

charus, cui tua salus tantæ sit curæ. Dominum Priorem cum matre, & breuiter tam propitiam in te familiam, etsi de facie non nouerim, propter te tamen ex animo saluto. Bene vale, pridie natalis Christiani. Eboræ.

5

NICOLAUS CLENARDVS LITERATO
VIRO D. IOANNI VASÆO AMI-
CO NON VVLGARI.

10 **A**VDI fabulam; nō fabulam, sed historiam. Factus sum Aulicus, doctissime Vasæ, sed quàm potero aulicari, ipse iam pridē nosti: tamen iacta est alea: quod mihi diuino quodam consilio factum esse videtur, stultum putabam ei reclamare. Louanij cū essem, quis
15 fore credidisset, vt me Rex Lusitaniæ vocaret ad instituendum fratrem? Et tamen euenit, nec me mei poenitet. Igitur reuersus abs te noster Marcus, me Salmanticiæ stipendiis illis donatū repperit, vt tibi scripsi è Salmantica. Vixdū duodecim dies præterierant, ecce adest
20 nobis Resendius vnà cum literis Regis & fratris, vterq; aduentū meum optabant; obtulerunt centū millia: statim ego illud cogitabam, Principibus placuisse viris nō infima laus est. Moliebantur me retinere Salmanticenses, & iam agebatur vt mihi vltro Cathedram defer-
25 rent linguarū; verū ego illis pleno senatu gratias egi & valedixi. Vbi venissem Eboram, nam hīc est aula Regis, biduo post Regem cum Regina salutavi, fuitque tam gratus aduētus, vt mihi gratulatorium munus dari iusserit quinquaginta ducatos. Salutavi & discipulum
30 meum Principem Henricum Archiepiscopum Braccarensem, & reliquum fratrem Eduardum, qui plurimū gauisi sunt. Cardinalem hætenus nō adij ob certa eius impedimenta, hodie, vt puto, aditurus. Mirè mihi placet hæc aula: habet enim doctos & Græcè & Latine nō
35 paucos: ne Salmanticiæ quidem reperias, qui aut Græcè aut Latine tam loquantur expedite. Viuit apud me Resendius, & diu, credo, viuet; ita enim placuit Regi.
Quid